

Nya Skäriboken upptäcker östern

TEXT: THURE MALMBERG

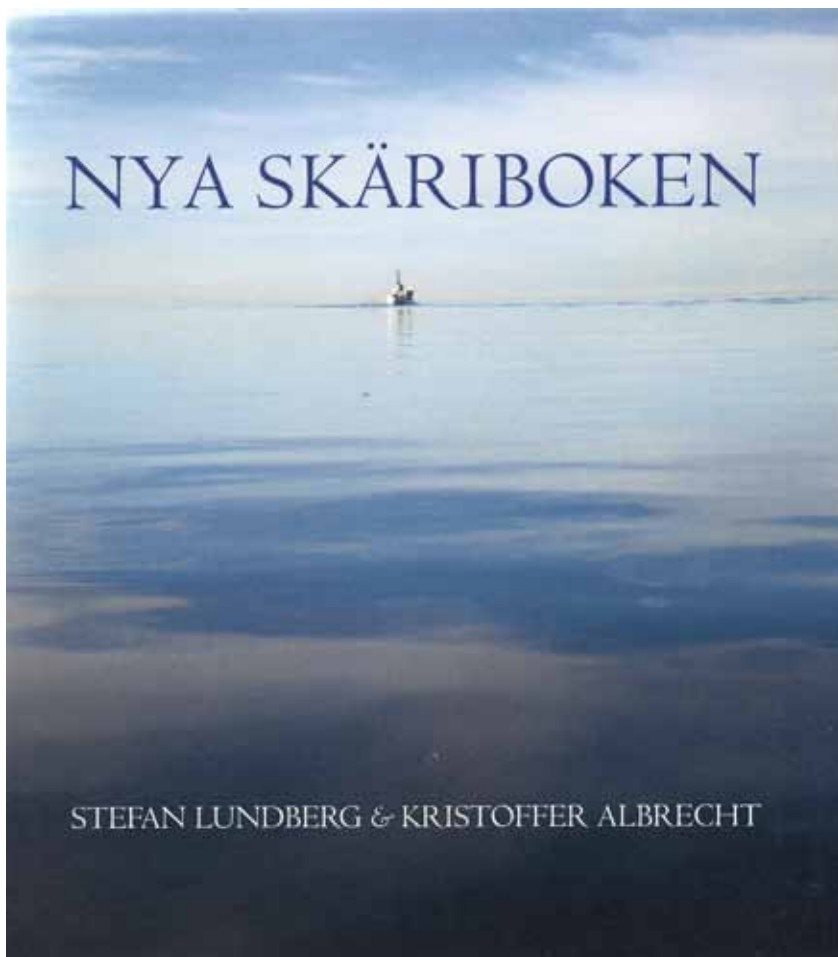
För snart tio år sedan gav Hufvudstadsbladet ut reportagesamlingen Skäriboken med Stefan Lundbergs text till Cata Portins bilder. Boken blev en succé.

Nu har Lundberg på eget förlag följt upp den med Nya Skäriboken i samarbete ned fotograf Kristoffer Albrecht, som också svarar för den grafiska formgivningen. Boken bygger liksom den tidigare på en sommarserie i Hufvudstadsbladet

DEN STÖRSTA SKILLNADEN jämfört med versionen från 2002 är att man nu upptäckt skärgården i öster. Det är helt klart att Lundberg som textförfattare känner sig mer hemma i vattnen kring Nötö än öster om Helsingfors, men ambitionen att våga sig österut är värd en applåd.

Länge har den östra skärgården fått spela andra fiolen i jämförelse med lederna och holmarna i Åbolands skärgård. Visst är den östra arkipelagen blygsammare i storlek men upplevelserna behöver inte bli sämre för det. Jämfört med presentationen i Hufvudstadsbladet senaste sommar, där reportagen från Pelling och Pörtö i Borgå skärgård rördes ihop, är boken en njutning med härliga bilder i bra tryck.

KRISTOFFER ALBRECHT har sina rötter i Lovisa där hans fars farfars farfar Fredrik Albrecht (1795-1863) var skeppare på paketen (eller sumpen)

Österstjernen, som kan betraktas som en av våra första Sverigebåtar. Påpassligt nog har dagens Albrecht också fotograferat dagens version av Österstjernen, ett nytt och vackert replikbygge, insnöat i isen.

Den bilden ger karaktär åt kontinuiteten i boken. Samtidigt kan läsaren leva sig in i hur den första Österstjernen efter kanske tre-fyra lyckligt genomförda seglatser från Lovisa till Stockholm frös in halvvägs på säsongens sista resa. Sen var det bara för passage-

rarna att söka sig i land i väntan på våren eller på annat sätt ta sig över Ålands hav.

Lundberg & Albrecht börjar sin odysse på Aspö utanför Kotka där de klättrar upp i kyrktornet och besöker butiken. Nästa stopp blir vid (Pyttis) Fagerö, en vänlig ö med mycket sand. Så fortsätter man västerut till Pelling och texten inleds med citat ur Solveig von Schoultz skildringar av sina barn-domssomrar där. Hela Pelling sjöder av liv:

”Inte klagar vi! Vi rår om oss själva”

Det säger fiskarparet Johanna och Jörgen Kellgren som säljer fisk vid öns samlingsplats Benitas café.

I SKÄRGÅRDSBUTIKEN Söderby Boden får läsarna också träffa öns energiska handelsman Erika Virkkunen som satsar på att hålla den gamla butiken vid liv och utveckla den.

Också ända ut till Tove Janssons Klovharun, som visas av Toves brorsdotter Sophia Jansson, tar sig Lundberg och Albrecht.

Det sista stoppet i österled är Pörtö i Borgå. Sibbo skärgård längre i norr och väster får förbli en vit fläck på läsarnas karta, även om Simsalö eller (Sibbo) Fagerö också kunde ha varit värda ett besök. De två öarna representerar dagens skärgårdsproblematik: Simsalö kämpar för att förbli levande skärgård året om och Fagerö en sommaröas för helsingforsare.

Men av Pörtö blir Lundberg betagen, även om han förlorar sig i historiska detaljer. Samtidigt glömmar han att ön ingalunda bara varit en fiskarbas – eller för den delen ett tillhåll för sjörövare – utan ett tjänstemannasamhälle med statens lotsar, fyrvaktare och to m tulltjänstemän med en egen station, som efterföljarna sjöbevakarna nu övergivit.

Att i ett aktuellt reportage missa dagens stora frågor på Pörtö: sjöbevakningens bortflyttning, den fria förbindelsetrafiken till fastlandet och det nya stora fritidsområdet på det krigstida fortets marker verkar besynnerligt.

I ÖVRIGT kapitulerar jag för Nya Skäriboken inte bara som en skönt eskapistisk vinterläsning i kyla och mörker, utan som en inspirationskälla till egna upptäckter när isen igen en gång går.

Lundberg väljer ofta ett litterärt anslag där han följer exempelvis Arvid Mörne och Benedict Zilliacus i kölvattnen. Det känns tryggt att i sällskap med dem följa Lundberg och Albrecht till hem-

vana vatten vid Högsåra, Helsingholm, Björkö, Vänö, Aspö, Jurmo, Utö och Nötö. I ett kapitel inlånat från den första skäriboken får vi också möta Lundbergs barndomsparadis Bånholm med solvarma klippor och pojkäventyr.

SKÄRGÅRDSPROBLEMATIKEN

konkretiseras på Jurmo – där Jurmo-Pers nyfödda sonson Karl Emil Anton nu innebär löfte om nytt liv på ön – så här:

”– Turismen har fört med sig att folk kan bo i skärgården. Men rytmen är numera så annorlunda. Tur att hamnen ligger så långt från byn. Turisterna stör inte, men de är så många och vi är så få, säger Agneta Andersson, som skrivit boken ”Jurmo by – närmast havet”.

– Kontrasten mellan vinter och sommar är enorm. Tusentals på en månad och sedan ingen alls.”

Gärna skulle man se en fortsättning på temat: också Åland och Västkusten kunde ge Lundberg & Co inspiration och material för fler fascinerande böcker. ♦

Nya Skäriboken

202 sidor / mjuka pärmar

Författare: Stefan Lundberg

Bild och layout: Kristoffer Albrecht

Utgivare: Scoop Kb & F:ma Kristoffer Albrecht

ISBN: 978-952-67142-2-6

Utgivningsår: 2011

Cirka pris: 35 euro

Artikelförfattaren

Thure Malmberg är journalist

Adress: Centrumgränd 1 A 3,
01150 SÖDERKULLA

Tfn: +358 405 93 6269, +358 9 2728 379

e-post: thuremalmberg@yahoo.se